

Etnizace vzdělávání
Antropologie vzdělávání:
Texty – viz sylabus
Základní body pro promýšlení a
zapamatování – viz následující
prezentace

západní civilizaci a jejím myšlení usadilo coby představa cesty

K jednotě

Ke stejnosti

K rovnosti

Ke kontrole

K pozvednutí

K lepšímu životu (materiálně, duchovně, politicky)

Ke zmocnění (obdaření mocí)

K tomu, po čem zkrátka lidé touží. Stalo se součástí naší kosmologie, představě o úspěšném životě. Nezapomenout na to, že toto je kulturně relativní!! Podobně jako lidská práva, právo na život apod.

Na pozadí dominantního
politického diskurzu,
představ o vzdělané osobě a
o tom, jak se rozvíjí dítě
vznikají školní osnovy

Co/kdo všechno z nich uniká?

Než kliknete na další snímek, zkuste si pro sebe vytvořit mentální mapu: co nebo kdo všechno se z podstaty věci ze školních osnov vytrácí?

Čí realita v něm není obsažena, nebo jen málo?
O čem se v osnovách mlčí?

Vedle selského rozumu si můžete pomoci i přemýšlením o tématech, které jsme již spolu probrali – představa o vzdělané osobě, představa o dětství, představa o rodině a primární socializaci. Zajímavým ukazatelem/kontrolou je i současný pořad UčíTelka, běží každý den od 9.00 do 12.00 na ČT2. Doporučuji tomu chvíli věnovat, je to tam krásně vidět.

Co/kdo všechno z nich uniká?

Lidé s odlišností (fyzickou, mentální, sociální, vizuální)

Menšiny etnické, národnostní, jazykové

Odlišné životní styly – náboženství, životní styly

Ženy (ne z procesu – učí téměř pouze ženy, ale z osnov a z výstupů: ukázkou může být příklad, kdy celá řada z vás si v souvislosti s pojmem 'vzdělaná osoba' představí muže; nebo důraz na etické dějiny, velké objevy, politiku vs. každodennost apod – což je svět mužů).

v rámci logiky a smyslu, kdy lepší život = vzdělanější život

je většinové vzdělávání ze své podstaty asimilační, unifikační,
akulturační

do kultury/ideálu většiny (politické, náboženství, filozofické, genderové,
národnostní...).

Příčemž alternativy, pokud existují, jsou dozorované, omezené a placené
(či jinak finančně znevýhodněné a tudíž nastavené tak, aby byli
demotivující)

The Sociology of Schools

Karen Chapman

Routledge (1986)

Škola:

a) třídí osoby podle schopnosti

b) poskytuje pole pro zápas a vyjednávání vlivu a moci (Bourdieu)

Ad a) např. speciální/zvláštní školy, odborné školy či třídy (děti třídí odosobněná autorita – např. stát, poradna, učitel, podle tvrdých (fixních) kritérií a předurčuje a potvrzuje jejich další možnosti. Např. za komunistů nebylo – pokud člověk dokončil základní školu na tzv. *zvláštní škole* nadále pokračovat ve studiu na střední škole, čímž řada dětí (především romských kluků) byla předurčena k manuálnímu zaměstnání bez kvalifikace.

Ad b) pronikání 'alternativních' vlivů a změn do většinového systému (např. prvky Montessori, formativní hodnocení, měkké dovednosti, legalizace domácího vzdělávání apod.)

Představa o mentálních kapacitách dítěte spojována se schopností uspět ve většinovém vzdělávacím systému

=

Upevňování rasistických teorií a předsudků vůči např. Romům, Vietnamcům (i pozitivní příklady etnické stereotypizace jsou zavádějící).

Síla a 'pravdivost' těchto předsudků je spatřována v tom, že tento ne/úspěch lze objektivně změřit – např. pomocí IQ testů, skóre u přijímacích zkoušek či v jiných testech. Nízké skóre je stále korelováno s nízkým IQ a s nízkou schopností něčeho smysluplného dosáhnout.

Asimilační techniky obsažené v současném vzdělávacím procesu ZŠ:

- Důraz na předškolní vzdělávání (povinný rok před školou), které má nahradit chybějící podnětné prostředí v domácnosti Romů – např. vybaveností školek, určitým druhem věnování se dítěti – rozvíjení a kultivace určitého druhu dovedností a schopností – obecně příprava na statické a pasivní vnímání školního učiva po vstupu do základní školy). Jednou z motivačních praktik je např. i jídlo ve ŠJ zdarma, navázání školní docházky na sociální dávky (tj. nechodí-nedostaneš).
- Doučování a školní družina pro potřebné – tj. extra hodiny navíc, procvičování látky, soustředění se na vědomosti a vědění oproti praxi a aplikovaným dovednostem
- Zapojení neziskového sektoru (např. doučování romských dětí dobrovolníky, jejich socializace do hodnot a kultury většiny skrze různé kluby, skupiny. Osvěta mezi rodiči – docházení do rodiny, důraz na vzdělání a školní povinnosti dětí, 'osobní příklad' kdy vzdělaný (byť mladší) *gadžo* může být vnímán jako vzor. (Zajímavé je, že většinou se toto neděje, jakkoliv si to dobrovolníci osobně zpočátku myslí 😊)
- Zavedení funkce asistenta ve škole – extra dospělý, pomoc v hodinách vše zvládnout, stihnout, pochopit. Plní roli mimo jiné i 'kulturního překladatele'.
- Představa 'obětování se', dávání něčeho navíc ze strany majority (učitelé, zřizovatelé škol, dobrovolníci apod.) a nevážení si toho na straně Romů. Pocity zhrzelosti

Alternativy?

Jaké si představíte – vyfantazírujete – alternativy? Opět zkuste, než postoupíte k následujícímu slidu, vytvořit sami pro sebe mentální mapu či jinak si své promýšlení shrnout.

Alternativy:

- Vzdělání šité na míru menšinám (metodou, obsahem, dobou apod). Funkční možnost, pokud nediskvalifikuje z dalšího stupně vzdělání, ani následně z pracovního procesu. V opačném případě nastane mocenská nerovnováha, podobně jako tomu bylo v době komunismu se zvláštními školami v ČR.
- Proměna hodnotících prvků ve vzdělání. Vedle tvrdých kritérií (ve smyslu kvantifikovatelných kritérií – např. testů, skóre apod.) zohlednit osobní růst/postup ve vzdělání, měkké dovednosti, schopnost práce v týmu apod. tj. tzv. formativní hodnocení. (K. Starý, V. Laufková a kol. Formativní hodnocení ve výuce. Portál 2016)
- Změna filozofie a kosmologie v souvislosti se vzděláním – podstaty vzdělání, vzdělané osoby, životního/osobního úspěchu
 - Napadly vás další? Sem s nimi!!